**T.C.**
**UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ**

**ESAS NO :** 2023/205
**KARAR NO :** 2024/109
**KARAR TR :** 01/04/2024

**ÖZET :** 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen kararlar arasında *konu ve dava sebebinin aynı olması" ve "çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması"* koşullarını taşımayan BAŞVURUNUN REDDİ gerektiği hk.

**K A R A R**

**Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesini İsteyen (İdari Yargıda Davalı, Adli Yargıda Davacı) :** Karayolları Genel Müdürlüğü
**Vekilleri :** Av. M. M., Av.G. M.
**Karşı Taraf (İdari Yargıda Davacılar, Adli Yargıda Davalılar) :** Z. Y. Mirasçıları 1- E.Y 2- M.Y.Y 3- Z. İ. Y.
**Vekilleri :** Av. Ş. Ş. Ç., Av. B. Ö.

**I. ADLİ YARGIDA DAVA SÜRECİ**

**A. Dava Konusu Olay**

1.Davacı Karayolları Genel Müdürlüğü vekili tarafından, B. ili, M. ilçesi, ... Köyü, ... ada, ... ve ... parsel sayılı taşınmazlar ile ... Köyü, ... Ada, ... parsel numaralı taşınmazın yol inşaat ve emniyet sahası tesis etmek amacıyla kamulaştırılması için 18/05/2017 tarih ve 2017/212 sayılı kamu yararı kararı alındığı, mülkiyet hakkı için davacı idare tarafından pazarlıkla satın almak üzere kamulaştırma işlemlerine başlanıldığı, ancak pazarlık görüşmelerinin olumsuz sonuçlandığından bahisle, kamulaştırma bedelinin tespiti ile taşınmazların Karayolları Genel Müdürlüğü adına tesciline karar verilmesi istemiyle, 15/09/2020 tarihinde adli yargı yerinde dava açılmıştır.

**B. Yargılama Aşaması**

2. **Bartın 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 28/04/2021 tarih ve E.2020/158, K.2021/113 sayılı kararı** ile, özetle; davanın kabulüne, toplam kamulaştırma bedelinin 580.813,74 TL olarak tespitine, davalılar adına tapu kayıtlarının iptali ile davacı idare adına tesciline karar vermiştir. Davanın tescile ilişkin kısmı kesin, kamulaştırma bedeline ilişkin kısmı ise istinafa tabi olacak şekilde hüküm tesis edilmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

*"...Dosyanın incelenmesinde; davalı tarafa dava dilekçesi ile bilirkişi raporları ekli davetiyelerin tebliğ edildiği, ilgili bakanlık tarafından kamu yararı kararı alındığı, kamulaştırılması yapılacak taşınmazın planının yapıldığı, yine davacı idare tarafından kamulaştırılacak taşınmazın kıymet takdir raporunun hazırlandığı, davacı idare ile tapu malikleri arasında uzlaşmanın sağlanamadığı, davacı tarafından mahkememizde kamulaştırma davası açıldığı, mahkememizce kamulaştırma bilirkişi kurulu marifetiyle mahallinde keşif yapıldığı, hükme esas alınan bilirkişi kurulu raporunda belirtilen bedelin davacı kurumca bankaya depo edildiği anlaşılmıştır.*

*Toplanan deliller ve tüm dosya kapsamı incelendiğinde; dava konusuB. ili, M. ilçesi, ... Köyü, ... ada ... ve ... parseller ile B. ili, M. ilçesi, ... Köyü, ... ada, ... nolu parsel sayılı taşınmazların kısmi kamulaştırılmasının davacı idare tarafından istendiği, mahallinde bilirkişi heyeti ile birlikte yapılan keşif neticesinde hazırlanan raporda Kamulaştırma Kanunu 10. Maddede belirtilen hususlar da dikkate alınarak bedel tespit edildiği, hazırlanan bilirkişi raporunun usule ve kanuna uygun denetime elverişli olduğu anlaşılmakla davanın KABULÜNE karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir.*

*Davanın mahiyeti gereği 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunun 29. maddesi uyarınca, bu kanunun gerektirdiği giderleri karşılamaya davacı idarenin sorumlu olduğu belirtildiğinden, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına karar verilmek gerekmiştir.*

*Davanın niteliği itibariyle davacı idare yararına vekalet ücretine hükmedilmemesi gerekmektedir. Yargıtay 18. Hukuk Dairesinin 29/04/2016 tarih, 2013/6340-2013/6969 Esas ve karar sayılı kararı,Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 12055/17 numaralı başvuru sonucu verilen 23.10.2018*

*tarihli kararı ve Anayasa Mahkemesinin 2016/9364 başvuru numaralı, 01.06.2019 gün 30791 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan kararı ve Yargıtay HGK 2019/5-241 E. 2019/560 K. Sayılı ilamı da göz önüne alınarak davacı idare lehine vekalet ücretine hükmedilmemiş vedavacı lehine vekalet ücreti takdirine yer olmadığına dair aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.*

*2942 Sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 10. maddesinin 8. fıkrasının 4. cümlesinde bulunan "...idarenin kıymet takdir komisyonunca tespit edilen bedelden az olması durumunda hâkim tarafından tespit edilen bedel, fazla olması durumunda idarenin kıymet takdir komisyonunca tespit ettiği bedel, peşin ve nakit olarak hak sahibi adına, kalanı ise bedele ilişkin kararın kesinleşmesine kadar üçer aylık vadeli hesapta nemalandırılmak ve kesinleşen karara göre hak sahibine verilmek üzere..." bölümü ile aynı fıkranın 7. cümlesinde yer alan "...idarenin kıymet takdir komisyonunca tespit ettiği bedelden fazla olması halinde fazla olan tutarın bloke edildiğine..." ibaresinin, 27/11/2020 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Anayasa Mahkemesinin 16/07/2020 tarih ve 2018/104 esas 2020/39 karar sayılı kararı ile iptal edilmesi üzerine, ilgili bankaya depo edilen kamulaştırma bedelinin herhangi bir vadeli hesapta tutulmaksızın derhal hak sahibine ödenmesi gerektiği tespit edilmiştir. Buna göre; hükümde 27/11/2020 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Anayasa Mahkemesinin 16/07/2020 tarih ve 2018/104 esas 2020/39 karar sayılı kararı dikkate alınmıştır..."*

3. İlk derece mahkemesinin bu kararının *"kamulaştırma bedeline ilişkin kısmına"* karşı yapılan istinaf başvurusu, Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesinin 26/01/2022 tarih ve E.2021/1117, K.2022/157 sayılı kararı ile esastan reddedilmiş, bu karara karşı yapılan temyiz başvurusu sonucunda ise Yargıtay 5. Hukuk Dairesi 02/06/2022 tarih ve E.2022/3884, K.2022/10043 sayılı kararı ile, eksik inceleme nedeniyle ilk derece mahkemesi kararının bozulmasına karar vermiştir. Bozma kararının ilgili kısmı şöyledir:

*"...Dosyada bulunan kanıt ve belgelere, kararın dayandığı gerekçelere göre;arazi niteliğindeki B. İli, M. İlçesi,...Köyü ... ada ... ve ... parsel sayılı taşınmazlara 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 11/1-f maddesi uyarınca gelir metodu esas alınarak değerbiçilmesinde bir isabetsizlik görülmemiştir. Ancak;*

*Dava konusu taşınmazlardan ... Köyü ... ada ... parsel sayılı taşınmaz1/1000 ölçekli uygulanan imar planı içerisinde olup, arsa niteliğindedir. Kamulaştırma Kanunu'nun kıymet takdir esaslarını belirten 11.maddesinin 1.fıkrasının arsalara ilişkin (g) bendi uyarınca, arsaların bedelinin değerlendirme gününden önceki özel amacı olmayan emsal satışlara göre hesaplanması zorunludur.*

*Hükme esas alınan bilirkişi kurulu raporunda dava konusu taşınmaza tarım arazisi niteliğine göre değer biçildiğinden, rapor bu taşınmaz yönünden hüküm kurmaya elverişli değildir.*

*Bu durumda; taraflara, dava konusu taşınmaza yakın bölgelerden ve yakın zaman içinde satışı yapılan benzer yüzölçümlü satışları bildirmeleri için imkan tanınması, lüzumu halinde re'sen emsal celbi yoluna gidilmesi, taşınmazın, değerlendirme tarihi itibariyle,emsalalınacaktaşınmazınisesatıştarihiitibariyle imaryadakadastro parselleri olup olmadığıilgili Belediye Başkanlığı ve Tapu Müdürlüğünden sorulması, ayrıca dava konusu taşınmazın; imar planındaki konumu, emsallere ve değerini etkileyen merkezi yerlere olan uzaklığını dagösterirkrokisi ve davakonusu taşınmaz ile emsal taşınmazların resen belirlenen vergi değerleri ve emsal taşınmazların satış akit tablosu getirtilerek, dava konusu taşınmazın değerlendirmeye esas alınacak emsallere göre ayrı ayrı üstün ve eksik yönleri ve oranları açıklanmak suretiyle yapılacak karşılaştırma sonucu değerinin belirlenmesi bakımından, taşınmazın niteliği uygun olarak yeniden oluşturulacak bilirkişi kurulu marifetiyle mahallinde keşif yapılarak alınacak rapor sonucuna göre hüküm kurulması gerekirken taşınmazın tarım arazisi olarak değerini belirlenen rapora göre hüküm kurulması,*

*Doğru görülmemiştir..."*

4. Bozma sonrasında uyuşmazlığın kamulaştırma bedelinin tespitine ilişkin kısmına yönelik dava, 04/10/2022 tarihinde Bartın 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2022/232 esas sayısına kaydedilmiş olup hüküm uyuşmazlığı başvurusu tarihi itibarıyla derdesttir ve Mahkememizce UYAP üzerinden yapılan incelemede davanın son olarak 12/06/2024 tarihine ertelendiği tespit edilmiştir.

## II. İDARİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

### A. Dava Konusu Olay

5.Davacılar Melis Yurtbay Yıldız ve diğerleri vekili tarafından, B. ili M. ilçesi ... Köyü, ... ada, ... ve ... parsel sayılı taşınmazlar ile ... Köyü ... Ada ... parsel numaralı taşınmazların yol inşaat ve emniyet sahası tesis etmek amacıyla kamulaştırılmasına karar verilmesine ilişkin davalı idare işleminin; satın alma usulünün uygulanmadığı, satın almaya dair bir davet yapılmadığı, belirtilen alanların aktif olarak tarım arazisi olarak kullanıldığı, ulaşım için çok sayıda yol bulunduğu, taşınmazların yol güzergahında bulunmadığı, kamu yararının bulunmadığı iddiasıyla iptali istemiyle, 09/11/2020 tarihinde idari yargı yerinde dava açılmıştır.

### B. Yargılama Aşamaları

6.Zonguldak İdare Mahkemesi 29/06/2021 tarih ve E.2020/1080, K.2021/519 sayılı kararı ile, davanın reddine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

*"... Dava dosyasının incelenmesinden ; davacıların maliki olduğu B. İli Merkez İlçesi ... Köyü ... ada*

*... ve ... parsel sayılı taşınmaz ile ... Köyü ... Ada ... parsel numaralı taşınmazların Bölge Müdürlüğü yol ağında bulunan (B.-Amasra) Ayr.-Arıt-Aydınlar İl Yolu (Km:0+356.79-13+994.00 arası) güzergahına isabet ettiği, 18.05.2017 tarih ve 2017/212 sayılı kamu yararı kararı doğrultusunda yol inşaat ve emniyet sahasında kaldığı, yol inşaatı ve emniyet tesisi amacı ile kamulaştırma planı onaylı projesine göre kamu yararı kararı uyarınca kamulaştırılması üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*

*Uyuşmazlığın çözümünün dava konusu kamulaştırma işleminin nitelik ve mahiyeti itibariyle teknik incelemeyi gerektirmesi nedeniyleMahkememizin 13/01/2021 tarihli ara kararı ile mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesiyapılmasına karar verilip, 17/03/2021 tarihinde yapılan keşif sonucunda düzenlenen 07/04/2021 tarihli bilirkişi raporunda özetle, "Dava konusu kamulaştırma işlemi karayolu güzergâh planı ve onaylı projeye uygun olarak yapıldığı, dava konusu kamulaştırma işlemi teknik açıdan Kamulaştırma Kanununa uygun olarak tesis edildiği, yol yapımı için kamulaştırılacak alanın tespitinin kamu yararına uygun olup, daha az maliyet ve daha az maliyet ve daha verimli başka bir güzergah belirlenemediği, kamulaştırma işleminin dava konusu parseller ilgili kısmının , projeye konu yolun bütünlüğü ve devamlılığı açısından zaruri olduğu, bu nedenle anılan işlemin kamu yararına, yol yapım/düzenleme/kamulaştırma tekniklerine ve proje bütünlüğüne uygun olduğu" görüşlerine yer verilmiştir.*

*Taraflara tebliğ edilen bilirkişi raporuna davacılar vekili tarafından yapılan itiraz yerinde görülmeyerek, raporun dayandığı teknik ve bilimsel veriler gözönüne alındığında Mahkememizce hükme esas alınabilecek nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır.*

*Olayda, dava dosyasındaki bilgi, belgeler ve bilirkişi raporu ileyukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; parsellerin kamulaştırılmasının yol yapım çalışması kapsamında hazırlandığı,karayolu güzergâh planı ve onaylı projeye uygun olarak yapıldığı, dava konusu kamulaştırma işleminin teknik açıdan Kamulaştırma Kanununa uygun olarak tesis edildiği, bölgede daha az maliyet ve daha verimli başka bir güzergâh belirlenemediği, bu durumun mevzuatta kamulaştırma için belirlenen usul ve esaslara uygun olduğu,projeye konu yolun bütünlüğü ve devamlılığı göz önünde bulundurulduğunda kamulaştırılmasının zorunlu olduğu görülmekle, dava konusu parsellerin kamulaştırılması amacıyla tesis edilen dava konusu işlemin kamu yararına uygun olduğu ve hukuka aykırılık taşımadığı sonucuna varılmaktadır.*

*Bu durumda, onaylı projeye uygun olarak, kamulaştırma yapma konusunda yetkili olan davalı idarece projeye konu yol bütünlüğü ve devamlılığı açısından zorunlu olan taşınmazların kamulaştırılmasına dair Karayolları Genel Müdürlüğü işleminde mevzuata ve hukuka aykırılık bulunmamaktadır..."*

7. Davacılar tarafından yapılan istinaf başvurusu sonucunda, **Ankara Bölge İdare Mahkemesi 5. İdarî Dava Dairesi 21/12/2022 tarih ve E.2021/1391, K.2022/2152 sayılı kararı** ile, istinaf başvurusunun kabulüne ve ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak dava konusu işlemin iptaline kesin olarak karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

*"...idarelere kamulaştırmalarda öncelikle satın alma usulünün uygulanması esasını getirmekte, bu usulün uygulanması amacıyla kamulaştırılması kararlaştırılan taşınmaz mal, kaynak veya bunların üzerindeki irtifak haklarının bedelinin peşin veya taksitle ödenmesi suretiyle ve pazarlıkla satın almak istediğini resmi taahhütlü bir yazıyla malikin/maliklerinin kamulaştırma işlemlerine başlanmadan önce tespit edilmesi gereken adresine/adreslerine bildirmesini zorunlu kılmakta olup, kamulaştırma işlemlerinde satın alma usulünün öncelikle uygulanması yolundaki yasal gereklilik, maddede bu usulün uygulamasını kolaylaştıran ve hukuki sonuç yükleyen düzenlemeler ile satın alma usulü; sadece tüketilmesi gereken bir aşamayı değil, işletilmesi gereken yasal gerekliliği oluşturur.*

*Öte yandan, 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 10. maddesinde, "Tebligat, tebliğ yapılacak şahsa bilinen en son adresinde yapılır. (Ek fıkra: 11/1/2011-6099/3 md.) Bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığının anlaşılması veya tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi, bilinen en son adresi olarak kabul edilir ve tebligat buraya yapılır. Şu kadar ki; kendisine tebliğ yapılacak şahsın müracaatı veya kabulü şartiyle her yerde tebligat yapılması caizdir., 16. maddesinde de, "Kendisine tebliğ yapılacak şahıs adresinde bulunmazsa tebliğ kendisi ile aynı konutta oturan kişilere veya hizmetçilerinden birine yapılır.", hükümlerine yer verilmiştir.*

*Uyuşmazlıkta, dava konusu parsellere ilişkin olarak satın alma görüşmelerine davet yazısının, Karayolları Genel Müdürlüğü 15. Bölge Müdürlüğü'nün 09/06/2020 tarih ve E.119933-E.119934-E.120010 sayılı yazılarıyla davacıların murisi Zeki Yurtbay adına mernis adresine tebligata çıkarıldığı, dosyadamevcut tebligat alındısının incelenmesinden, anılan yazıların 17/06/2020 tarihinde "Serap Uzaldı" isimli kişiye tebliğ edildiği, tebligat alındısında, Serap Uzaldı'nın davacıların murisi Zeki Yurtbay ile ilgisine ve aynı konutta yaşayıp yaşamadığına ilişkin bir belirtme bulunmadığı, dolayısıyla tebligatın mevzuata uygun şekilde yapılmadığı anlaşılmaktadır.*

*Bu durumda, kamulaştırılması planlanan taşınmazlar bakımından öncelikle satın alma usulünün denenmesi, usulüne uygun şekilde taşınmaz malikine satın alma görüşmelerine katılma hakkı verilmesi gerekmekte iken, mevzuata uygun nitelikte yapılmayan tebligat geçerli kabul edilip taşınmaz malikiyle satın alma konusunda anlaşılamadığı değerlendirilerek tesis edilen dava konusu kamulaştırma işleminde hukuka uyarlık, davanın reddi yolunda verilen Mahkeme kararında hukuki isabet bulunmamaktadır..."*

**III. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK**

8. Başvurucu Karayolları Genel Müdürlüğü vekili, Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına sunulmak üzere verdiği ve 14/02/2023 tarihinde Ankara Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi kayıtlarına giren dilekçesinde,2247 sayılı Kanun'un 24. maddesi kapsamında adli ve idari yargı yerlerinin verdikleri kararlar arasında hüküm uyuşmazlığı oluştuğunu, kamulaştırma işleminin iptali ile kamulaştırmaya konu taşınmazların tapu kayıtlarının iptal edilerek idare lehine tescili kararları arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin imkansız hale geldiğini, dava konusu uyuşmazlıkta idari yargı yerince *"usulsüz tebligat"* gerekçesiyle kamulaştırma işleminin iptaline karar verildiğini, adli yargı yeri kararında ise kamulaştırmaya konu taşınmazların tapudadavalılardan terkini ile davacı idare adına tesciline karar verildiğini, kamulaştırma işleminin tapudaki kazai tescille tamamlandığını ifade ederek; bahsi geçen Bartın 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 28/04/2021 tarih ve E.2020/158, K.2021/113 sayılı kararı ile Ankara Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 21/12/2022 tarih ve E.2021/1391, K.2022/2152 sayılı kararı arasındaki hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesini istemiştir.

## IV. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

9. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, Danıştay Başsavcısının yazılı düşüncesi istenilmiştir.

### A. Danıştay Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

10. Danıştay Başsavcısı; hüküm uyuşmazlığının varlığı için 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen koşullar birlikte gerçekleşmediğinden başvurunun reddi gerektiği yönünde yazılı düşünce bildirmiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

*" ...2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun "Kamulaştırma bedelinin mahkemece tespiti ve taşınmaz malın idare adına tescili" başlıklı 10.maddesinin 1.fıkrasında, "Kamulaştırmanın satın alma usulü ile yapılamaması halinde idare, 7 nci maddeye göre topladığı bilgi ve belgelerle 8 inci madde uyarınca yaptırmış olduğu bedel tespiti ve bu hususiaki diğer bilgi ve belgeleri bir dilekçeye ekleyerek taşınmaz malın bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesine müracaat eder ve taşınmaz malın kamulaştırma bedelinin tespitiyle, bu bedelin, peşin veya kamulaştırma 3 üncü maddenin ikinci fıkrasına göre yapılmış ise taksitle ödenmesi karşılığında, idare adına tesciline karar verilmesini ister" , 7139 sayılı Kanunla değişik 8. fıkrasında ise, "Tarafların bedelde anlaşamamaları halinde gerektiğinde hâkim tarafından onbeş gün içinde sonuçlandırılmak üzere yeni bir bilirkişi kurulu tayin edilir ve hâkim, tarafların ve bilirkişilerin rapor veya raporları ile beyanlarından yararlanarak âdil ve hakkaniyete uygun bir kamulaştırma bedeli tespit eder. Mahkemece tespit edilen bu bedel, taşınmaz mal, kaynak veya irtifak hakkının kamulaştırılma bedelidir. Tarafların anlaşması halinde kamulaştırma bedeli olarak anlaşılan miktar peşin ve nakit olarak, hak sahibi adına bankaya yatırılır. Tarafların anlaşamaması halinde hâkim tarafından kamulaştırma bedeli olarak tespit edilen bedelin (...) mahkemece belirlenecek banka hesabına yatırılması ve yatırıldığına dair makbuzun ibraz edilmesi için idareye onbeş gün süre verilir. Kamulaştırma bu Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre yapılmış ise ilk taksitin yine peşin ve nakit olarak hak sahibi adına, hak sahibi tespit edilememiş ise ileride ortaya çıkacak hak sahibine verilmek üzere 10 uncu maddeye göre mahkemece yapılacak davetiye ve ilanda belirtilen bankaya yatırılması ve yatırıldığına dair makbuzun ibraz edilmesi için idareye onbeş gün süre verilir. Gereken hallerde bu süre bir defaya mahsus olmak üzere mahkemece uzatılabilir. İdarece, kamulaştırma bedelinin hak sahibi adına yatırıldığına, hâkim tarafından kamulaştırma bedeli olarak tespit edilen bedelin (...) veya hak sahibinin tespit edilemediği durumlarda ise ileride ortaya çıkacak hak sahibine verilmek üzere bloke edildiğine dair makbuzun ibrazı halinde mahkemece, taşınmaz malın idare adına tesciline ve kamulaştırma bedelinin hak sahibine ödenmesine karar verilir ve bu karar, tapu dairesine ve paranın yatırıldığı bankaya bildirilir. Tescil hükmü kesin olup, tarafların bedele ilişkin istinaf veya temyiz hakları saklıdır..." kuralına yer verilmiştir.*

*Karayolları Genel Müdürlüğünce B. İli, Merkez İlçesi, ... Köyü, ... ada, ... ve ... parsel sayılı taşınmaz ile ... Köyü, ... Ada, ... parsel numaralı taşınmazın yol inşaat ve emniyet sahası tesis etmek amacıyla kamulaştırılması için 18/05/2017 tarih ve 2017/212 sayılı kamu yararı kararı alındığından bahisle kamulaştırma bedelinin tespiti ve taşınmazların Karayolları Genel Müdürlüğü adına tesciline karar verilmesi istemiyle açılan davada, Bartın 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 28/04/2021 tarih ve E:2020/158, K:2021/113 sayılı kararıyla kamulaştırma bedeli tespit edilerek söz konusu taşınmazların kamulaştırılmasına karar verilenkısımlarının davacılar adına olan tapu kaydınıniptali ile davacı Karayolları Genel Müdürlüğü adına tesciline, tescil hükmü yönünden kesin olarak karar verildiği, tarafların bedele ilişkin yaptıkları istinaf başvurusunun Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesinin 26/01/2022 tarih ve E:2021/1117, K:2022/157 sayılı kararı ile reddedildiği, bu karara karşı yapılan temyiz başvurusu sonucunda Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin 02/06/2022 tarih ve E:2022/3884, K:2022/10043 sayılı kararıyla; Bartın 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 28/04/2021 tarih ve E:2020/158, K:2021/113 sayılı kararının bozulduğu, bozma kararı uyarınca dosyanın Bartın 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin E:2022/232 esasına kaydedilerek yargılamaya devam edildiği görülmekte ise de, Bartın 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 28/04/2021 tarih ve E:2020/158, K:2021/113 sayılı kararının, 2942 sayılı Kanunun 10. maddesi hükmü uyarınca kesin olarak verilen tescile ilişkin kısmıyönünden hüküm uyuşmazlığının giderilmesi talep edildiğinden, hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararlardan adlî yargı yerince verilen kararın kanun gereği verildiği anda kesin olduğu, idarî yargı yerince verilen kararın ise kesinleşmiş olduğu ve her iki davanın esası hakkında hüküm kurulduğu anlaşılmaktadır.*

*2247 sayılı Kanun uyarınca, hüküm uyuşmazlığının varlığının kabul edilebilmesi için gereken*

*şartlardan biri de, aynı konuya ilişkin olmasıdır.*

*Dava konusu (müddeabih) en kısa tanımıyla dava ile elde edilmek istenen sonuçtur. Davanın konusu kavramının kanunî olarak hiç bir yerde açık seçik bir tanımı yapılmamıştır. Doktrinde dava konusunun niteliği tartışmalıdır ve bu sebeple dava konusu kavramını açıklayabilmek amacıyla birçok teori ileri sürülmüştür. Türk hukuk doktrininde genel olarak dava konusunun "dava konusu yapılmış olan hak, yani dava ile elde edilmek istenen sonuç (netice)" olduğu konusunda görüş birliği olduğu söylenebilir. Yargıtay kararlarında dava konusu "dava ile elde edilmek istenen sonuç" şeklinde betimlenmesi ile yetinilmiştir. Dava konusu talep sonucundan oluşurken dava sebebi ise maddî vakıadan oluşur. Hukukî sebep ise bu kavramlar altında değerlendirilemez. Davacının talep sonucu ile mahkemeden istediği dava konusu iken bunu maddî vakıaya dayandırması ise dava sebebidir. Dava konusunu belirleyen tek ve asıl unsurun talep sonucu (usulî talep) olduğunu belirtebiliriz. Diğer bir deyişle talep sonucu(usulî talep) sağlanması mahkemeden istenilen hukukî korunma, dava konusunun bizatihi kendisidir.Usulî talebi genel hatlarıyla bir hukukî sonucun kesin bir şekilde belirlenmesini konu alan ve mahkemeye yöneltilmiş bulunan istek şeklinde tanımlayabiliriz. (Dr. Levent BÖRÜ, Dava Konusu Kavramı ve Teorileri 2012, BATİDER, Cilt XXVIII, Sayı 21, Sayfa 258-287)*

*İdarî yargıda açılan davanın kamulaştırma işleminin iptali istemine ilişkin olması, adlî yargıda açılan davanın ise taşınmazın tapu kaydının kamulaştırma kararı nedeniyle iptali ile Karayolları Genel Müdürlüğü adına tesciline ilişkin olması karşısında, her iki dava ile elde edilmek istenen sonucun aynı olmaması bakımından konusu farklı olan bu kararlar arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğundan söz edilmesi mümkün değildir. "*

11. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının yazılı düşüncesi istenilmiştir.

**B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi**

12. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı;adli ve idari yargı mercileri tarafından esasa ilişkin olarak verilen ve kesinleşen mahkeme kararlarının dava konusunun aynı olmadığıve kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesini olanaksız kılan bir durumun bulunmadığı gerekçesiyle, başvurunun reddi gerektiği yönünde yazılı düşünce bildirmiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

*"...Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinde; ortada, taraflardan en az birinin aynı olduğu, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve yasa yollarına başvurularak şeklin kesinleşmiş kararların bulunduğu ve tüm kararlarda da davanın esasının hükme bağlandığı ve yasa yollarının tüketildiği anlaşılmıştır.*

*Ancak, anılan mahkeme kararlarında verilen hükümlerin konu ve dava sebebinin aynı olup olmadığı konusunun ayrıca incelenmesinde fayda bulunmaktadır.*

*Ankara Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesindeki dava; yukarıda bilgileri verilen taşınmazların yol, inşaat ve emniyet sahası tesis etmek amacıyla kamulaştırılmasına karar verilmesine ilişkin davalı idare işleminin iptali istemiyle açılmış ve mahkemece dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.*

*Bartın 3. Asliye Hukuk Mahkemesindeki dava ise; söz konusu taşınmazların kamulaştırılması için 18.05.2017 tarihli ve 2017/212 sayılı kamu yararı kararı alındığından bahisle kamulaştırma bedelinin tespiti ve taşınmazların Karayolları Genel Müdürlüğü adına tesciline karar verilmesi istemiyle açılmış ve mahkemece taşınmazların kamulaştırılmasına karar verilen kısımlarının davalılar adına olan tapu kayıtlarının iptali ile davacı Karayolları Genel Müdürlüğü adına tesciline karar verildiği anlaşılmıştır.*

*Bu duruma göre, idari yargıda açılan davanın kamulaştırma işleminin işleminin iptali istemine ilişkin olması, adli yargıda açılan davanın ise dava konusu taşınmazların tapu kayıtlarının kamulaştırma kararı nedeniyle kamulaştırılan kısımları yönünden iptali ile Karayolları Genel Müdürlüğü adına tesciline ilişkin olması karşısında, hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabulü için gerekli olan koşullardan, konu ve dava sebebinin aynı olması koşulunun gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır..."*

## V. İLGİLİ HUKUK

13. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un**"***Mahkemenin görevi"* başlığını taşıyan 1. maddesinin birinci fikrası şöyledir:

*"Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir"*

14. 2247 sayılı Kanun'un *"Yargı merciince yapılacak işlemler"* başlıklı 15. maddesi şöyledir:

*"(Değişik: 23/7/2008 – 5791/6 md.)*

*Olumsuz görev uyuşmazlıklarında dava dosyaları, son görevsizlik kararını veren yargı merciince, bu kararın kesinleşmesinden sonra taraflardan birinin istemi üzerine, ilk görevsizlik kararını veren yargı merciine ait dava dosyası da temin edilerek Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir ve görevli yargı merciinin belirlenmesi istenir."*

15. 2247 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlık Mahkemesince yapılacak işlemler "* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

*"(Değişik: 21/1/1982 - 2592/5 md.)*

*Uyuşmazlık Mahkemesi, olumsuz görev uyuşmazlığı ile ilgili dosyaların ilk incelemesi sırasında ve gerekli gördüğü hallerde ilgili Başsavcıların görüşünü de alarak, görevli yargı merciini belirten kararını verir. "*

16. 2247 sayılı Kanun'un "*Hüküm Uyuşmazlığı*" başlıklı24. maddesi şöyledir:

*"(Değişik birinci fıkra: 21/1/1982 - 2592/7 md.)*

*1 nci maddede gösterilen yargı mercileri tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir.*

*(Mülga ikinci fıkra: 2/7/2018 – KHK-703/183 md.)*

*İlgili kişi veya makam Uyuşmazlık Mahkemesine başvurarak hüküm uyuşmazlığının giderilmesini istiyebilir. Bu halde olumsuz görev uyuşmazlığının çıkarılması ile ilgili 15 ve 16 ncı maddelerdeki usul kuralları uygulanır."*

17. 2247 sayılı Kanun'un *"Hüküm uyuşmazlıklarında uygulanacak inceleme kuralları"* başlıklı 25. maddesi şöyledir:

*"Hükümuyuşmazlıklarında Uyuşmazlık Mahkemesi, Danıştay Yargılama usulünün bu kanuna aykırı olmayan hükümlerini uygulamak suretiyle anlaşmazlığın esasını da karara bağlar.*

*(Mülga ikinci fıkra: 2/7/2018 – KHK-703/183 md.)*

*Uyuşmazlık Mahkemesi hüküm uyuşmazlıklarını dosya üzerinde inceleyerek karara bağlar. Gerekli gördüğü hallerde veya istek üzerine tarafları dinleyebilir."*

18. 2247 sayılı Kanun'un *"İncelemede izlenecek sıra"* başlıklı 27. maddesi şöyledir:

*"Uyuşmazlık Mahkemesi, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceler; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder."*

**VI. İNCELEME VE GEREKÇE**

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/04/2024 tarihli toplantısında; Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun, hüküm uyuşmazlığı bulunduğu yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

20. 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının ortaya çıkabilmesi için:

a) Uyuşmazlık doğuran hükümlerin, adli ve idari yargı mercileri tarafından verilmesi,
b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,
c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,
d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,
e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

21. Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli ve idari yargı kararlarının incelenmesinden; ortada adli ve idari yargı yerlerince kamulaştırma ile ilgili olarak verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu; her iki kararda işin esasının hükme bağlandığı; davaların taraflarının aynı olduğu anlaşılmaktadır.

22. Konu ve dava sebebinin aynı olup olmadığına gelince, yukarıdaayrıntılı olarak değinilen mahkeme kararları irdelendiğinde; Bartın 3. Asliye Hukuk Mahkemesindeki davanın, dava konusu taşınmazların tapu kaydının kamulaştırma kararı nedeniyle iptali ve idare adına tescili istemiyle açıldığı ve Mahkemece davanın kabulü ile davalılar adına olan tapu kaydının iptal edilerek davacı Karayolları Genel Müdürlüğü adına tesciline karar verildiği; Zonguldak İdare Mahkemesindeki davanın ise aynı taşınmazların 18/05/2017 tarih ve 2017/212 sayılı kamu yararı kararı doğrultusunda kamulaştırılması kararının iptali istemiyle açıldığı, Mahkemece verilen ret kararının istinafi sonucunda Ankara Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesince*"usulsüz tebligat"* gerekçesiyle istinafa konu kararın kaldırılarak dava konusu işlemin iptaline karar verildiği anlaşılmıştır.

23. Bu duruma göre, Asliye Hukuk Mahkemesinde görülen kamulaştırma kararı nedeniyle tapu kaydının iptali ile davacı idare adına tescili davasına karşılık İdare Mahkemesinde açılmış ve sonuca bağlanmış bir taşınmaz mülkiyeti veya tapu kaydına ilişkin bir davanın bulunmadığı; aynı şekilde,İdare Mahkemesinde görülen kamulaştırma kararının iptali davasına karşılık Asliye Hukuk Mahkemesinde kamulaştırma kararı ile ilgili olarak açılmış ve sonuca bağlanmış bir

davanın bulunmadığı gözetildiğinde, her iki dava ile elde edilmek istenilen sonucun aynı olmadığı, İdare Mahkemesi ile Asliye Hukuk Mahkemesi kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabulü için gerekli olan koşullardan, dava konusu işlemin aynı olması koşulunun gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır.

24. Diğer taraftan, hüküm uyuşmazlığının varlığı için, kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksızbulunması koşulu incelendiğinde; hüküm uyuşmazlığına konu Asliye Hukuk Mahkemesindeki davanın, kamulaştırma kararı nedeniyle tapu iptali ve tesciline ilişkin olduğu, dava sonunda davalılar adına olan tapu kayıtlarının iptal edilerek belirlenen kamulaştırma bedeli karşılığında davacı idare adına tesciline kesin olarak karar verildiği; İdare Mahkemesindeki davanın ise, kamu yararı kararı doğrultusunda alınankamulaştırma kararının iptaline yönelik olduğu, dava sonucunda kamu yararı ya da imar planlarının hukuka aykırılığının değil, satın alma usulünde tebligatın usulsüzlüğünün tespit edilerek kamulaştırma kararının iptal edildiği, dolayısıyla taşınmazların aynına ya da mülkiyet hakkına yönelik bir hüküm kurulmadığı, dolayısıyla Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından verilmiş olan kararın bu hakkın yerine getirilmesine engel oluşturmadığı açıktır.

25. Bu durumda, adli ve idari yargı yerlerinde verilen kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşulunun da gerçekleşmediği ve Asliye Hukuk Mahkemesi ile İdare Mahkemesi kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabulü için gerekli olan koşullardan, *"konu ve dava sebebinin aynı olması"* ve *"kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması"* koşullarının gerçekleşmediği anlaşılmıştır.

26. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen *"konu ve dava sebebinin aynı olması"* ve *"kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması"* koşullarını taşımayan başvurunun reddi gerekmiştir.

**VII. HÜKÜM**

Açıklanan gerekçelerle,

2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen *"konu ve dava sebebinin aynı olması"* ve *"kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması"* koşullarını taşımayan BAŞVURUNUN REDDİNE,

01/04/2024 tarihinde OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

| Başkan Vekili | Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|---|
| Kenan | Nilgün | Doğan | Eyüp |
| YAŞAR | TAŞ | AĞIRMAN | SARICALAR |

| Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|
| Ahmet | Mahmut | Bilal |
| ARSLAN | BALLI | ÇALIŞKAN |